

7. Česká republika v boji proti mezinárodnímu terorismu

Boj proti mezinárodnímu terorismu zůstává i nadále jednou z priorit české zahraniční politiky. Česká republika vnímá zapojení do mezinárodního úsilí v boji proti terorismu jako vyjádření solidarity se státy jím postiženými a zároveň jako odpověď na bezpečnostní hrozbu, která má vliv na mezinárodní mír a stabilitu, což ovlivňuje i bezpečnostní situaci v ČR.

I rok 2007 potvrdil, že hlavní podíl na celosvětovém vysokém počtu teroristických útoků a incidentů majících povahu teroristických útoků mají islamistické skupiny. Z geografického hlediska byly i v tomto roce projevy terorismu nejvíce postiženy regiony Blízkého východu společně s jižní a jihovýchodní Asií. Zvláště kritická byla situace v Iráku, kde stály za vysokým počtem obětí útoky sunnitských teroristů.

V roce 2007 bylo ve světě zaznamenáno asi 3479 teroristických útoků, které si vyžádaly 8763 obětí na životech. Naproti tomu ve srovnání s předchozím rokem došlo k poklesu teroristických činů o 48 %.

Terorismus je komplexním problémem, tj. jedná se nejen o politický, ale také o společensko-kulturní fenomén, který je civilizačním rizikem i v Evropě. Během několika posledních let byla Evropa konfrontována se dvěma rozsáhlými islamistickými teroristickými útoky. Bezpečnostní riziko v Evropě je stále vysoké. Omezení teroristických hrozeb se stalo dlouhodobým úkolem, k jehož splnění nestačí pouze represivní kroky, ale i preventivní opatření a intenzivní mezinárodní spolupráce.

Největší bezpečnostní hrozbu pro euroatlantický civilizační okruh i nadále představují islamistické teroristické organizace a subjekty. Za velkou částí jejich útoků stojí velmi volně propojené nebo zcela samostatné teroristické skupiny, často spojené pouze stejnou ideologií. Teroristé nerespektují hranice ani kulturní diverzitu, ale naopak je jako slabinu euroatlantické civilizace využívají k provádění útoků a získávání nových rekrutů. Schopnost teroristických subjektů naplánovat a realizovat sofistikované útoky bohužel neklesá a zmírnění teroristických hrozeb se stalo dlouhodobým cílem mezinárodního společenství.

Analýzy současných trendů islamistického terorismu poukazují na problém radikalizace a formování teroristických buněk uvnitř států Evropské unie. Radikalizují se zde především příslušníci druhé a třetí generace přistěhovalců, válka v Iráku přitahuje

k teroristickým organizacím nové rekruty, kterým tyto organizace následně poskytují možnost výcviku. Teroristé aktivně využívají k přípravě a financování útoků moderní technické a komunikační prostředky. Internet se pro ně stal nástrojem komunikace a propagandy.

Z hlediska statistik dominoval v Evropské unii v roce 2007 terorismus, který je možno označit za separatistický (Korsika, Baskicko) a levicový (Itálie, Řecko). V roce 2007 bylo v EU zaznamenáno celkem 52 teroristických incidentů, při kterých došlo k jednomu úmrtí.

Česká republika jako člen EU, NATO a OSN prosazuje komplexní přístup k boji proti terorismu s důrazem na mezinárodní spolupráci a respekt k lidským právům. Zvláštní pozornost klade na identifikaci původních příčin terorismu, které vyplývají jak z politické, tak ekonomické, sociální, kulturní a náboženské oblasti.

Dne 7. 7. 2007 vstoupila i pro Českou republiku v platnost Mezinárodní úmluva o potlačování činů jaderného terorismu (New York, 13. 4. 2005), sjednaná v rámci Organizace spojených národů; stalo se tak poté, co se smluvním státem této úmluvy stal dvaadvacátý stát světového společenství (Česká republika tuto úmluvu ratifikovala již dne 25. 7. 2006).

Dne 27. 11. 2007 pak Česká republika podepsala s výhradou ratifikace Protokol měnící Evropskou úmluvu o potlačování terorismu (Štrasburk, 15. 5. 2003). Při podpisu Protokolu učinila Česká republika prohlášení týkající se vztahu Protokolu k protiteroristickým mezinárodním smlouvám, které byly sjednány v posledních letech na univerzální úrovni.

Terorismus zůstal i v roce 2007 důležitým problémem českých bilaterálních a multilaterálních vztahů a pravidelným tématem rozhovorů při zahraničních cestách představitelů České republiky. Smyslem je především sblížení mnohdy rozdílných pohledů na boj s terorismem a výměna informací. Strukturované diskuse o boji proti mezinárodnímu terorismu tak otevřely prostor pro lepší sdílení informací výzvědných služeb mezi členskými státy NATO i jejich partnery a širší spolupráci s dalšími mezinárodními organizacemi při protiteroristických operacích a budování kapacit pro boj s terorismem. Česká republika se v roce 2007 zaměřila na problematiku terorismu nejen v rámci operačních aktivit NATO (KFOR, ISAF), ale také v rámci transformačních aktivit a příspěvku k rozvoji kapacit CBRN (Mnohonárodní prapor NATO chemické, biologické, radiologické a jaderné obrany), a to například prostřednictvím spolupředsednictví v Obranné skupině pro proliferaci (*Defence Group of Proliferation, DGP*). V roce 2007 došlo rovněž k rozhodnutí navázat na účast ČR

v protiteroristické operaci Trvalá svoboda (*Enduring Freedom*), na níž se ČR podílela v roce 2006.

V rámci Evropské unie pokračovala Česká republika v implementaci Evropské bezpečnostní strategie a podílela se na formulování Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU, založené na vzájemné solidaritě a podpoře členských zemí. Pro Společné situační centrum EU Česká republika i nadále přispívá analýzami bezpečnostní situace a teroristických hrozeb a podílela se na politických, právních a technických materiálech souvisejících s protiteroristickým bojem. V OSN Česká republika společně s ostatními členskými státy EU přispěla k přijetí Globální protiteroristické strategie a usiluje o úspěšné završení práce na Všeobecné úmluvě o mezinárodním terorismu.

K boji proti financování terorismu ČR přispěla mimo jiné rovněž přijetím zákonů č.69/2006 Sb. (o provádění mezinárodních sankcí) a č. 70/2006 Sb. (o změně zákonů souvisejících se zákonem o mezinárodních sankcích).

Národní akční plán boje proti terorismu

V únoru 2008 bylo vládou ČR schváleno 4. aktualizované znění Národního akčního plánu boje proti terorismu na léta 2007-2009. Tento strategický materiál obsahuje souhrn úkolů, které by měly být splněny v horizontu dvou let, tak aby byla Česká republika připravena čelit teroristickým hrozbám. Plán je rozdělen do čtyř částí, a to: 1. Zlepšení komunikace a spolupráce mezi subjekty zapojenými do boje proti terorismu a zkvalitňování podmínek pro výkon jejich činností, 2. Ochrana obyvatelstva a kritické infrastruktury, 3. Prevence vzniku uzavřených přistěhovaleckých komunit a radikalizace jejich členů, 4. Zahraničněpolitické směřování ČR v oblasti boje oproti terorismu.

Česká republika a Organizace spojených národů v boji proti terorismu

Česká republika aktivně přistupuje k implementaci historicky první Globální protiteroristické strategie OSN (*UN Global Counter-Terrorism Strategy*), která byla konsenzuálně přijata ve formě rezoluce dne 8. 9. 2006 na 61. VS OSN. Členské státy OSN se shodly na potřebě přijetí koordinovaných a zcela konkrétních protiteroristických opatření na národní, regionální a mezinárodní úrovni. Přílohu této rezoluce tvoří text tzv. Akčního plánu,

obecně odsuzujícího terorismus ve všech jeho formách. Přijatá Globální protiteroristická strategie OSN mimo další zakotvuje institucionalizaci tzv. Zvláštní jednotky pro implementaci Globální protiteroristická strategie OSN (*United Nations Counter-Terrorism Implementation Task Force, CTITF*), jejímž úkolem je zajištění koordinace, implementace a koherence celého systému protiteroristických opatření OSN

CTITF následně přijala program práce a zřídila pracovní skupiny pro realizaci řady iniciativ, na něž Česká republika aktivně reaguje. Jedním z výstupů její činnosti je rovněž tzv. Online protiteroristická příručka (*Counter-Terrorism Online Handbook*, <http://www.un.org/terrorism/cthandbook>), elektronická databáze, jejímž smyslem je poskytnout státům a dalším zainteresovaným subjektům zdroj informací o aktivitách CTITF a zdrojích OSN v oblasti boje proti terorismu.

Přelomovým setkáním v agendě boje proti terorismu bylo sympozium k implementaci Protiteroristické strategie „*Advancing the Implementation of the UN Global Counter-Terrorism Strategy*“, konané ve Vídni ve dnech 17.-18. 5. 2007. Setkání bylo významným krokem v rámci implementace strategie ze strany členských států; řada států, včetně České republiky, na tomto sympoziu zmínila své konkrétní projekty na podporu implementace strategie a jednoznačnou podporu CTITF.

Česká republika a Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF) v boji proti terorismu

FATF (Finanční akční výbor proti praní peněz) je mezivládní skupina, založená v roce 1989 z iniciativy zemí G7, která se v celosvětovém měřítku zasazuje o koordinaci a prosazování mezinárodních a národních pravidel a politik boje proti praní peněz a proti financování terorismu. Česká republika není členem této skupiny, ale je do spolupráce s ní zapojena prostřednictvím Výboru Moneyval (PC-R-EV), který je přidruženým členem FATF od roku 2006. V roce 2007 schválil Moneyval Zprávu z třetího kola podrobného hodnocení České republiky.